

Dokumentationscenter gør Danmark til foregangsland i arbejdet mod tortur

Af Tue Magnussen

Verdens første og stadig førende dokumentationscenter og bibliotek for torturspørgsmål vil intensivere sit arbejde for at levere information og litteratur om tortur til både den danske og udenlandske offentlighed.

Tue Magnussen
Kommunikationskoordinator, cand.mag.
Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre
tm@rct.dk

Pionerrolle

Verdens første og stadig førende dokumentationscenter og bibliotek for torturspørgsmål befinder sig i det centrale København. Det hænger sammen med Danmarks pionerrolle i arbejdet mod tortur. Allerede i 1970'erne satte Amnesty Internationals danske lægegruppe fokus på arbejdet mod tortur og stiftede i 1982 det første behandlingscenter for torturofre, Rehabiliteringscenteret for Torturofre(RCT).

Dokumentationscenteret, der oprindeligt blev startet i 1987 i tilknytning til RCT på Rigshospitalet af læge Inge Genefke og bibliotekar Svend Bitsch Christensen, overgik i 1997 til IRCT, det Internationale Rehabiliteringsråd for Torturofre, men er fra juli 2004 nu en del af RCT, Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre.

De to anti-torturorganisationer, der begge er hjemmehørende i Borgergade i København, har netop – bistået af hoveddonatoren, det danske udenrigsministerium – gennemgået en reorganisering af den indbyrdes arbejdsdeling, hvorefter RCT i endnu højere grad skal udvikle sig til et videns- og forskningscenter, mens IRCT især skal koncentrere sig om internationale opgaver som fortalervirksomhed.

– Dokumentationscenteret spiller en meget afgørende rolle for både vores

forskning og arbejdet med at videreudvikle os til det førende videns- og forskningscenter. Dokumentationscenteret har en vigtig både intern og ekstern rolle, siger leder af RCT's forskningsafdeling, psykolog Edith Montgomery. Hun fortæller, at udover RCT's egne forskere huser man flere Ph.d.- og specialestuderende, som ofte indgår i et frugtbart studie- og forskningsmiljø med RCT's forskere og behandlere.

RCT forsker i konsekvenser af tortur (psykiske, fysiske, sociale) både for den enkelte torturoverlever og for de torturramte samfund. Endvidere forskes i behandlingsmetoder samt årsager til og forebyggelse af tortur. Det overordnede formål er at udvikle kvaliteten og effekten af RCT's og partneres indsats inden for rehabilitering af torturoverlever samt forebyggelse af tortur og organiseret vold.

I praksis er RCT's forskningsindsats koncentreret omkring følgende strategier:

- at videreudvikle specifik viden om diagnostik, resultater og rehabiliteringsmetoder
- at evaluere og kvalitetsudvikle det samlede rehabiliteringsforløb
- at forske i forebyggelsen af tortur og organiseret vold
- at systematisere og udvikle viden om indsatser rettet mod fællesskaber
- at udvikle viden om torturoverlever og deres familiers sociale integration i Danmark.

Tættere på brugerne

Det internationalt anerkendte dokumentationscenter rummer i dag mere end 45.000 enheder omfattende først og fremmest bøger, rapporter og artikler, men også en samling af fotografier, tegninger og AV-materiale. Hovedparten er registreret i databaser, som er tilgængelige på internettet via RCT's hjemmeside.

Nu bruger dokumentationscentret CDS/ISIS-webversionen, men man håber fremover at kunne konvertere data, så man kan få et endnu tættere samarbejde med den danske forskningsbiblioteksverden, som man føler sig som en naturlig del af.

– Det vil få os tættere på brugerne, hvis ”vi taler samme sprog”. I dag kommer f.eks. de fleste studerende i kontakt med dokumentationscentret via RCT's hjemmeside og ikke direkte gennem bibliotek. dk, siger bibliotekar Kirsten Reimer.

Den megen omtale af tortur i kølvandet på afsløringerne af amerikanske soldaters tortur i Abu Graib-fængslet i Irak og den efterfølgende danske debat betyder mange henvendelser til RCT. Dokumentationscenteret spiller en vigtig rolle ikke alene som RCT's institutionelle hukommelse, men også ved hurtigt og effektivt at kunne fremfinde internationale rapporter til både RCT's informationsarbejde og for at tilfredsstille journalisters forespørgsler.

”Jo mere begivenhederne omkring os sætter tortur og dens konsekvenser i fokus, desto mere understreger det vigtigheden af oplysning og information”

Som det førende bibliotek internationalt får centret naturligvis også mange henvendelser fra udlandet. En fjerdedel af forespørgslerne udefra kommer fra udlandet. Det drejer sig både om enkeltpersoner, som f.eks. læger og journalister, eller fra et af de ca. 200 centre, der findes verden over – ofte startet på dansk initiativ.

Biblioteket har fra sin start deltaget i den europæiske koordinationskomite for menneskeretsdokumentation, ECCHRD's arbejde og især i udviklingen af dokumentationsnetværket HURIDOCS.

– Vi har en vigtig opgave med fortsat at understøtte forskning i Danmark og internationalt omkring tortur, men det er mindst ligeså vigtigt at stå til rådighed med baggrundsstof og informationer for journalister, sundhedsfagligt personale, studerende og i det hele taget enhver i både den danske og internationale offentlighed, der beskæftiger sig med problemet tortur. Den grusomme tortur i de irakiske

fængsler viser, at den opgave bliver stadig vigtigere. Jo mere begivenhederne omkring os sætter tortur og dens konsekvenser i fokus, desto mere understreger det vigtigheden af oplysning og information, siger dokumentationscentrets leder, bibliotekar Sven-Erik Baun, der – sammen med dokumentalist Ion Iacos og bibliotekar Kirsten Reimer – står for den daglige drift.

Biblioteket er åbent for alle, og med en placering i stueetagen i RCT's bygning i Borgergade i det centrale København kommer der også lånere ”ind fra gaden” uden den forudgående aftale, som man ellers foretrækker. Alle får en imødekommende behandling, men bibliotekets specialiserede samling gør, at mange skoleelever i første omgang opfordres til at bruge det lokale folkebibliotek og først i anden omgang trække på dokumentationscentrets samlinger.

Udover at læse eller studere i Dokumen-

tationscenters åbningstid har RCT også et begrænset antal studiepladser i tilknytning til forskningsafdelingen.

Danmark er internationalt foregangsland i arbejdet mod tortur. Danske regeringer har diplomatisk arbejdet for at forbudet mod tortur er blevet slået fast i FN's konvention mod tortur, som blev vedtaget i 1984 og trådte i kraft 1987, og danske menneskerettighedsforkæmpere startede tidligt et behandlings- og rehabiliteringsarbejde for torturofre, der siden blev fulgt op med forskning og dokumentation for også at forebygge tortur.

Hovedparten af dokumentationscentrets materiale er tilgængeligt via RTC's hjemmeside: www.rct.dk
Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre (RCT)